

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

MERGEM SPRE UNITATEA RELIGIOASĂ

Asistăm, de ani de zile, la numeroase manifestări de conștiință religioasă în masele noastre populare, cari sunt tot atâtea probe sigure, că procesul de trezire își face drum necontestat pe plaiurile ardelenene, spre a duce într-o zi la culmile, astăzi încă în ceață, ale înfrățirii sub aceeaș cupolă primitoare a bisericii strămoșești.

Orice spirit obiectiv va găsi cât se poate de normală această mișcare de transformare sufletească, pentru că ea este deoparte reacțiunea logică împotriva silniciilor trecutului, iar de alta și mai presus de toate, înseamnă supunerea către acele comandamente mari ale instinctului de rasă, care simte fără greș, că numai în unitatea lor integrală își găsesc neamurile asigurată existența lor națională.

Noi am avut norocul imens, să înfăptuim la 1918 unitatea politică a neamului românesc, fără a ne gândi în acel ceas de sfântă bucurie, că ea nu este deplină din lipsa unității religioase. Câțiva vizionari entusiaști au ținut atunci să-i afirme importanța și necesitatea, prin presă și întruniri, dar glasul lor s'a pierdut în rezonanța copleșitoare a marșurilor de biruință din Alba-lulia desrobirii noastre. S'a scăpat astfel momentul istoric, când unitatea religioasă putea fi refăcută deodată, fără comitete și pertracțiuni nesfârșite, căci o cerea nația însăși prin glasul copleșitor al celor o sută de mii de Români, prezenți în cetatea lui Mihai-Viteazul. Vacanța celor două scaune mitropolitane dela Sibiu și Blaj din clipa aceea, departe de a fi fost o piedică, cum pretind unii, din contră ar fi înlesnit enorm realizarea unui deziderat național, atât de mare în consecințele lui. Este caracteristic de altfel, că problema reunirii revine periodic și totdeauna în legătură cu însemnate evenimente naționale, cum a fost la 1798, sub influența mișcării determinate de Suplex

Libellus Valachorum; la 1848, când adunarea dela Blaj, deodată cu proclamarea libertății politice a decretat și reunirea religioasă cu o mitropolie unică pentru toți Românii; la 1912, când noua episcopie uniată maghiară de Hajdudorog a smuls din inima frunțașilor lozinca mare: „să rupem pecețile dela 1700.“

Pierzându-se toate aceste momente favorabile, și în special cel din 1918, mai mult din nejustificate vanități catolice și regretabile eclipse de conștiință națională, rămâne ca poporul însuși să îndeplinească, încet și fără zguduiri, această poruncă a idealului de unitate românească.

Astfel ne-a fost dat să înregistrăm, chiar de a doua zi după fapta istorică dela Alba-lulia, un curent general prin satele noastre, de întoarcere la matca ortodoxiei, căci țărani cu logica lor sănătoasă pricepeau, că în România întregită, unde atât Dinastia cât și aproape totalitatea neamului mărturisesc aceeaș veche lege dreptcredincioasă, este nefiresc ca o infimă fracțiune să mai persevereze în desbinarea nenorocită de sub stăpânirile străine. Ea ar fi exact ca un ic primejdios, înfipt în corpul națiunii, spre a zădărnici coeziunea perfectă a sufletului românesc în hotarele unității sale politice.

Împotriva prigoanelor și blestemelor grele, pe cari preoții uniați, crescuți prin seminarii ungurești sau în umbra Vaticanului intolerant, — le aruncă, fără frică de Dumnezeu, asupra creștinilor ce-i părăsesc, revenirile în masă sunt tot mai frecvente. — Dacă o politică de stat, complet greșită, n'ar fi pus chiar în *Legea Cultelor* textele restrictive, pe cari le cunoaștem, ci ar fi lăsat măcar soluția timidă din proiectul adoptat de secțiile *Senatului*, fără îndoială, că în câteva decenii catolicismul de rit grec ar fi

fost complet lichidat. Și aceasta constituie un suprem interes național. Nu numai pentru motive morale și economice, căci ar pune capăt certelor nesfârșite și risipei zadarnice de bani cu două biserici, doi preoți etc., ci și din considerații de înalte rațiuni politice, făcând să înceteze inmixtiunea primejdioasă a unui factor străin de peste granițele țării, în afacerile noastre naționale.

Căci va recunoaște ori-cine, că pentru noi Românii, biserica este o problemă esențialmente națională, și în consecință nu se poate admite, ca soarta ei să fie în mâinile absolutiste ale Papalității cosmopolite.

Aceste adevăruri își fac loc din ce în ce mai larg, străbătând până jos în rândurile țărănimii noastre, care le cântărește și-și trage concluziile ei firești. Descoperind înoini și înstrăinări în legea veche, pe cari le furișează călugări străini și preoți celibi cu mentalitate complet catolică, sătenii legați de rit și datină, fac gestul hotărât care-i duce la altarele ortodoxiei, unde predania bisericască este păzită în toată sfințenia ei. Și așa, se explică trecerile religioase la cari asistăm zi de zi prin toate părțile Mitropoliei ardelenene. Caracteristică printre ele este cea din Valea-Lungă, fostă

„Pentru că împărăția lui Dumnezeu nu este mâncare și beutură, ci dreptate și pace și bucurie întru Duhul sfânt. Iar cel ce slujește în felul acesta pe Hristos, plăcut este lui Dumnezeu și încuviințat e de oameni.“

Romani 14, 17—18.

înainte Hususău, de lângă Blaj. Aproape o sută de familii greco-catolice au revenit deodată la biserica noastră, din pricină mai ales, că oarecari clarissimi dela Mitropolia din Blaj au dat năvală asupra unui sobor de preoți ortodocși, cari sfințeau în numita comună o troiță. Instinctul popular a sesizat imediat duhul străin, adus dela Propaganda Fide, care aruncă sămânța vrajbei între frați, și a reacționat pe loc. Aici, ca și în atâtea alte cazuri, se confirmă celebra sentință, pronunțată la 1850 de luminatul unit Ioan Maiorescu, că: „*piatra scandelei nu vine dela Sibiu, ci dela Blaj.*“

Și totuș minorii dela „Unirea“ ne zic mereu, că noi facem prozelitism neîngăduit în dauna uniaților. Faptele dovedesc mai mult decât acuzațiile ieftine, că slăbirea Bisericii catolice de rit grec se datorește ei însăși, și nici decum altor forțe din afară. Cu cât se va lăsa mai adânc prinsă de pianjeniușul rafinatei psihologii catolice, cu atât înstrăinarea ei va fi mai rapidă, și în consecință repudierea ei mai hotărâtă din partea credincioșilor.

E soarta inevitabilă pe care singură și-a croit-o, dar care în schimb va fi de-o netăgăduită utilitate pentru consolidarea Patriei, prin înfăptuirea atât de necesară și a unității noastre religioase.

GÂNDURI DE Sf. NICOLAE

Păznuirea Sf. Ierarh Nicolae din Mira Lichiei, făcătorul de minuni, a trecut în tradiția Eparhiei noastre ca o zi de îndoită sărbătoare.

În această zi Prea Sfințitul nostru Stăpân serbându-și onomastica toți fiii săi duhovnicești, toți cinstitorii și admiratorii în veci nepieritoarelor Sale înfăptuiri pe terenul bisericesc și național, — se grăbeau să-l aducă sincer omagiu.

Înconjurat de cele mai distinse personalități ale Clujului: profesori universitari, reprezentanții autorităților și înaltelor instituții, ziua de 6 Decembrie era un popas de multă bucurie pentru Prea Sfințitul Nicolae Ivan, cât și pentru noi toți.

Aceasta zi o doriam. Ea a început să devină o trebuință a sufletelor noastre spre a ne prileji expresiunea sentimentelor de iubire și admirație, din cari Prea Sfinția Sa a știut să-și ridice sanctuar chiar și în inimile protivnicilor.

Dar cu nețărmită durere, de data aceasta, când în sufletul nostru se va reimprospăta icoana Sfântului Ierarh al Mirelor — prin cuvântul amvoanelor — de acolo, doar gândurile noastre se vor înfățișa fără zgomot turburător, în fața iubitelui Părinte.

Crainic al acestor fiești gânduri de bună urare, fie-ne îngăduit să so-

cotim această cale a slovei, pe care de altfel Prea Sfinția Sa a iubit-o din toată inima — și a utilizat-o, ca sabie de luptă, apărare și biruință.

Am în fața mea câteva probe: „O pagină din lupta noastră pentru existență“, „Vorbiri de program la Dobra și Ilia 1910“ și „Cuvântare la proiectul reformei administrative din 1925“

Citind aceste pagini, dela un capăt la altul, simțеști în fiecare slovă o putere, care îndrăznește să privească realitatea drept în față.

Cităm un singur caz asupra căruia îi poftim să facă puțină zăbavă „frații“ catolici de rit oriental.

Pe când „Sfântul și infailibilul Părinte dela Roma“ sancționa volnicia guvernului maghiar prin care peste 70.000 de români pe atunci uniți numai cu Roma — nu catolici de rit oriental — erau încorporați la episcopia ungurească Hajdudorog — „înființată cu consimțământul episcopatului român greco-catolic“ înfrățire căreia — văzând cursa periculoasă, — umblau „cu vifleimul la mormântul apostatului Atanasie“ care făcuse sfânta unire din porunca sfântului „Spirit“ — după ce au epuizat fără succes tot repertoriul umilirilor — unii chiar dintre ei nu vedeau altă izbăvire, decât în trecerea iarăși la ortodoxie.

Poate apărea curios faptul, că împotriva acestei soluții — s'a ridicat cu toată hotărârea tocmai P. S. Nicolae Ivan pe atunci asesor consistorial în Sibiu „unitofob!“

„Sunt deci hotărât în contra trecerii țaranilor din părțile primejduite, la biserica noastră...”

În tăria poporului ne zace toată nădejdea, în dragostea și alipirea lui către limba strămoșească — și de aceea nu sunt pentru acțiuni pripite, ce nu ne vor duce la nici un rezultat practic...

...În 30—40 de ani multe se pot schimba.“

Așa scria P. S. Sa în acea problemă importantă. Ce intuiție superioară — intuiție visionară a idealului dar nu utopic ci ancorat în stânca realității și alimentat cu seva profunzimilor vieții neamului nostru.

Prea Sfinția Sa cunoștea implacabilitatea legii ungurești, după care cei dela 7—18 ani nu pot trece la altă religie, — iar cei trecuți, cu ce să-și țină preot, învățător etc. averea rămânând singurului unit ce nu ar trece?

Câtă depărtare-i Doamne, dela această slujire închinată existenței neamului, la cuvântul episcopului catolic de rit grec dela Baia-Mare — cel cu „crima națională“ a ortodoxiei care ar îndrăzni azi abia după 25 de ani să-și adune ale sale dintru ale sale...

Dar să revenim la gândul nostru. Alături de aceste pagini amintite, pline de înțelepciune și cumpănă lămuritoare a tainei de a fi totdeauna biruitor și nici odată învins — putere ce se degajează din fiecare slovă a Prea Sfinției Sale, și care pe noi cei mai tineri ne învață a privi în inima adevărului și realității, — am dori să avem înmănunchiate în volum și cuvântul *Pastoralelor*, care au dus atâta mângâiere și bucurie la vatra credincioșilor; laudând pe cei vrednici de laudă și certând pe cei vrednici de certare; întărind pe cei slabi

și învățând pe cei tari să se laude întru slăbiciunile lor.

La această dorință adăogăm rugăciune fierbinte către Domnul, ca

pe Prea Sfinția Sa să-l păstreze Bisericii Sale în pace, întru cinste, sănătos și întru zile îndelungate.

Pr. FL. MUREȘIAN

Scrisoarea P. Sf. nostru Episcop Nicolae către Congresul economic.

— Citită în ședința publică de către I. P. S. Mitropolit Nicolae. —

Cu părere de rău mă văd împiedecat de a urma invitației ce am primit, de a participa la cel dintâi Congres economic ce se întrunește la Cluj în ziua de 28 Noemvrie.

Ca unul care în cursul îndelungatei mele activități am fost îndemnat de împrejurări a înființa și așezăminte economice și a contribui la îndrumarea lor pe căile progresului, am privit adânc îndurerat starea jalnică și catastrofală, pricinuită de urmările nefaste ale crizei financiare.

Doresc tuturor celor întruniți la sfat în acest congres să aibă mulțumirea sufletească de a putea găsi căile și mijloacele potrivite pentru salvarea acestor așezăminte de neapărată trebuință și de mare folos economic și cultural pentru viața poporului nostru. Și cred, că vor putea fi părtași acestei mulțumiri sufletești dacă vor fi călăuziți de duhul înțelegerii și al solidarității frățești.

Rogu-vă deci fraților și iubitorilor credincioși să purcedei cu măsură și înțelepciune la hotărârile ce veți lua, să fiți pă-

truși de duhul păcii, ca cu vrednicie să puteți împlini chemarea și datoria acestui congres. Însuși Dumnezeu păcii și al milostivirii să vă binecuvinteze desăvârșit în toate strădaniile îndreptate spre binele și înaintarea iubitului nostru popor și a sumpei noastre patrii întregite. Cu arhieresti binecuvântări

(ss) Episcop NICOLAE IVAN

30 Noemvrie. Cu adâncă evlavie pomenim această zi, care aduce înaintea ochilor noștri figura nemuritorului Mitropolit Andrei Șaguna. Slujbele din biserică, parastasele, comemorările și cuvântările, ce s'au ținut cu acest prilej, au pus din nou în lumină opera gigantică pe care el a săvârșit-o în folosul Bisericii și al neamului românesc. Sufletul lui stăpânește și azi Biserica noastră, îndrumându-i destinele în cadrele acelei organizări admirabile, pe care a conceput-o geniul său înainte cu 70 de ani. Domnul să-i dea odihna marilor Săi apostoli din lume.

FOILETON

Un manuscris.

Într'o colecție particulară de documente am găsit următoarea „Traducere liberă în limba română de Iosif Comanescu“ care conținând importante relatări istorice o publicăm: ¹⁾

„Când la erumperea războiului trecut între Înalta Poartă otomană și între Împărăția (Curtea) rusească, eu subscrisul cu întreaga familie ne refugasem în învecinata cetate C. R. ²⁾ lângă Brașov, unde mi-am petrecut șase ani în odihnă și trăind cu bună îngrijire, se întâmplase ca în acest timp de murise mult adoratul și mult iubitul meu tată Emanuil Brâncovan, precum și iubita mea soră Elena, cari amândoi sunt îngropați la biserica din cetatea Brașovului cu hramul Sf. Treimi, ce aparține Compagniei comercianților Greci, precum și la întâmplările triste, de acum venite peste patrie, grămădite asupra noastră, ne mai putând suferi aceste întâmplări provocate din răutate, prin insurgenți străini iarăși ne-am refugiat cu întreaga familie în această cetate aflând mângâiere (scăpare) unde și iubita mea mamă Zoitza și-a aflat sfârșitul și a fost așezată în mormânt lângă fericitul meu tată. Pe când însă eu în decursul lungii petreceri de aci am observat în toate buna rânduială păstrată de către curatorii acestei biserici și cu frica lui Dumnezeu buna administrație condusă, precum și îndeplinirea festivității de amintire a părinților pentru mântuirea lor, îndeplinită cu acu-

¹⁾ Întrucât nu facem filologie nici gramatică istorică, în unele locuri vom transcrie după ortografia nouă.

²⁾ Cetatea Râșnovului.

ratețe (precizie) și încă mai mult prin observarea orânduelilor acelora în mod acurat și neschimbat emanate din zelul cel sfânt de pe vremuri, așa mișcat pentru următoarea faptă folositoare sufletului și mângâietoare și anume — spre a se face rugăciuni de amintire totdeauna pentru mine și pentru întreaga mea familie, pentru cei vii și pentru cei repauzați, din propria mea voie liberă prin puterea acestei cărți testez (dăruiesc) bisericii și școlii ce se află în cetatea Brașovului, administrată de comercianți grecești, cele 2 bunuri strămoșești aflătoare în Ardeal. Unul numit Sâmbăta de Sus, care la primit ca donațiune familia mea dela Alteța Sa prințul Mihail Apafy, după cum arată documentul de donațiune. Celalalt, Poiana Măruului, cumpărat de familia mea (strămoși) după cum arată contractul de cumpărare, care se află la noi noi spre păstrare. Aceste bunuri testate de mine și pururea nedesfăcute și neîmpărțibile să rămână și după trecerea noastră din viață, să le transcrie susnumita biserică și școală.“

Documentul e pe 6 pagini ministerială. Pagina I e scrisă în românește și cuprinde cele de mai sus. Pagina 3 și 4 sunt scrise în limba germană și cuprind cele publicate mai sus în traducere germană (cu pronunțat caracter dialectal) și cele ce urmează (tot în nemțește).

— „Cu puterea fondarea în deplină stăpânire prin curatorii destinați de comercianții grecești jurați să stăpânească fără ca sub orice pretext să se poată instrăina sau vinde, ci să se folosească venitul cu observarea dispozițiilor ulterioare, efectuate (luate) după moartea mea și a soției mele, neschimbat și nemișcorat.

1. Din venitele anuale ale celor două bunuri despun: ca jumătate să se întrebuințeze de cura-

torii bisericii și școlii la rugăciuni pentru suflete (paraclise și acatiste) și pentru pomeni la timpuri hotărâte de biserică și mai cu seamă odată pe an să se țină Parastas să se împartă lumini de ceară cu pompa obișnuită și duhovnicului pentru slujbă remunerațiune anuală și pentru liturghii și anume archimandritului bisericii una sută florini, V. V. Preoților neuniți dela biserica cea mare din Șchei una sută florini, celor dela biserica cea mică din Șchei cincizeci florini, celor dela biserica din Brașovechiu cincizeci florini și în toată Sâmbăta seara de peste an să se pomenească la slujbă numele celor repotați și să se roage pentru mântuirea noastră. Pomană să se împartă de către curatorii pe conștiința lor la săracii din Brașov și celor intradevăr lipsiți, în proporția lipsei lor spre ușurarea nenorocirii apăsătoare.

2. Hotăresc ca ceialaltă parte din venite să se întrebuințeze spre mărirea — lărgirea școlii aflătoare la această biserică, având curatorii să institue învățători grecești atât pentru obiecte de învățământ generale, cât și pentru cele gramaticale filosofice și un învățător anume pentru germană cu plată, unde cei născuți aci și străini școlari de orice religione să se învețe fără plată și didactru și să cunoască literatura grecească și limba germană: dedic aceleiași școli a bisericii grecești și întreaga mea bibliotecă, constatătoare din cărți elinești, latinești, franțuzești, italienești și nemțești, așa cum s'au putut păstra după împrejurări, să servească spre folos și întrebuințare pentru doritorii de învățătură, fără ca să instrăineze cărțile și să nu fie iertat nici învățătorilor nici școlarilor a le lua acasă, ci să studieze și să învețe numai în interiorul locuinței școlii.“

Cum au fost primiți Seminarisții din vechiul regat.

Mai de multe ori am auzit vorbindu-se și scriindu-se despre felul, cum Ardealul a primit preoții din vechiul regat. Am crezut la început că e o simplă observație a celor, ce învinuiesc Ardealul de neospitalitate față de frații lor regăteni — dar azi văd că ceea ce mi se părea, ia proporții cu totul păgubitoare pentru buna armonie, ce trebuie să domnească mai mult ca oricând în Biserica ortodoxă.

De aceea subsemnatul vreau să spun, că nu-i de loc întemeiată părerea unora din frații noștri regăteni, că Ardealul refuză preoții din acele părți. Nu. Eu sunt „regătean” și fiindcă știu bine cu câtă dragoste duhovnicească am fost primit în eparhia Clujului, și câtă atențiune mi-au dat organele bisericești de aici, nu pot lăsa să nu relev acest lucru frumos și de laudă, pe care l-am putut vedea la Sf. Episcopie de Cluj. Pot spune cu adevărat că P. S.

Sa Episcopul nostru mult stimat *Nicolae Ivan* a fost un adevărat părinte înțelegător al preoților din regat.

Sfințirea, în diacon preot și instalarea în parohie aci la Cluj eu am primit-o în 3 zile fără formalități și cheltueli inutile, cum se întâmplă la episcopiile din regat.

Suntem foarte mulți seminarisți hirotoniți în Ardeal și toți ne-am făcut datoria așa cum ne-am înțeles-o fiecare.

De aceea încă odată spun, că nu e de loc just să ne ocupăm cu asemenea chestiuni discordante. Să dea Dumnezeu ca eu și cu mine toți câți suntem preoți aici în Ardeal, atunci când la vremea sa, ne va fi destinat să ne apropiem de părinții noștri, să fim primiți cu aceeași dragoste, de care ne-a împărtășit Biserica ortodoxă din Ardeal. *Dar suntem indoelnici!*

Pr. IFRIM BORDEA,
Mogoș-Alba.

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința de toamnă a preoților din protopopiatul Târgu-Mureș.

De când s'a înființat Frăția ortodoxă, cea mai sublimă idee a Preasfințitului nostru Stăpân, Episcopul Nicolae al Clujului, mirenii și în special prezidenții FOR-ului, cu un zel și râvnă deosebită, grupându-se în jurul Bisericii strămoșești, dau cel mai puternic sprijin clerului, contribuind cu forțe extrem de însemnate la propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu, și a moralității Bisericii.

În anul acesta preoțimea noastră, și-a ținut conferința de toamnă în frunța comună *Bandul-de-Câmpie*, în ziua de 5 Noemvrie, unde preoții și credincioșii într'un gând și cu o credință și-au manifestat credința strămoșească, care azi câștigă teren tot mai mult.

Deși zi de lucru, ziua de 5 Noemvrie a. c., a fost o adevărată sărbătoare, căci credincioșii din Band au ascultat chemarea preoțimii, prezentându-se într'un număr foarte frumos, împodobind cu prezența lor biserica strămoșească.

După îndeplinirea serviciului divin, săvârșit de un sobor de preoți, la sfârșit urmează predica ocazională cu textul: „*Întru răbdarea voastră, veți dobândi sufletele voastre*” (Luca XXI, 19), rostită de către preotul Apostol Vlad-Cerghid.

Terminându-se sf. Liturghie, se face un parastas pentru veșnica pomenire a foștilor preoți din Band, cari au servit cu dragoste și devotament Biserica, urmând imediat invocarea Duhului sfânt, deschiderea conferinței și apelul nominal răspunzând 15 preoți, absenți 7 scuzaji.

Urmează imediat conferința „*Hristos și Biserica*” citită de pr. P. Mateiu-Corunca, apoi referatul pr. A. Runcanu asupra temei date de Ven. Consiliu Eparhial intitulată: „*Prin ce*

mijloace s'ar putea combate indiferentismul religios?”, recomandând a se citi patru lucrări din cele prezentate, și anume ale preoților: D. Sângeorgean, D. Sângeorgean-Petea, G. Covrig-Murgești și A. Runcanu-Tg.-Mureș, propunând aproape toți conferințarii aceleași mijloace de combatere.

Terminate conferințele, se dă cuvântul dlui președinte al FOR-ului, Dr. Aurel Baci deputat, și decan al Baroului avocaților din Tg.-Mureș, care prin o cuvântare ocazională, dă sfaturi sincere credincioșilor cum să-și iubească biserica, neamul și credința strămoșească. Cam în acest sens vorbește și dl Dr. E. Dandea primarul municipiului Tg.-Mureș, episcop I și deputat eparhial.

Partea cea mai frumoasă, și mai plină de dragoste față de neam și biserică a fost gestul creștinesc al dlor primpretor din Band, *Toma Anuciuța*, care subscrie pentru noua biserică suma de Lei 50.000 solvabilă în timp de un an și a dlui Dr. E. Dandea cu Lei 5000, care o și achită preotului local Ierofteiu Viscreanu.

Pr. ALEX. RUNCANU

Conferința de toamnă a preoțimii din tractul Dejului.

Preoțimea din tractul Dejului s'a întrunit în conferință de toamnă în ziua de 14 Noemvrie a. c., în orașul de reședință Dej.

La orele 8. a. m., se oficiază Sf. Liturghie și parastas pentru odihna sufletului fostului șef al acestui tract, protopop stavrofor Teodor Herman, de P. On. D. protopop Zaharie Man și preoții Aug. Bodea-C.-Giurgești și G. Micu-Poiana-Blenchii.

La sfârșit preotul A. Bodea rostește o frumoasă cuvântare arătând meritele defunctului.

Conferința se deschide la orele 9 și jumătate tot aici în biserică.

Intrându-se în ordinea de zi se trece la lucrarea dată de Ven. Consiliu eparhial „Cum putem combate indiferentismul religios?” Raportorul general al lucrărilor pr. D. Purdea-Beclean scoate din lucrări concluziile la cari au ajuns preoții: viața preoților să fie conform evangheliei pe care o propeveduește dela altar, scrierile morale, asociațiile religioase pe cari preotul să le sprijinească și să stea în fruntea lor etc.

La propunerea pr. Andrei Giurgiuca-Perișor preoțimea cere ca hohărarea adusă la Asoc. Clerului „A. Șaguna”, cu privire la înființarea unui ziar al preoțimii, să fie adusă cât mai curând la îndeplinire.

Preotul Gheorghe Munteanu citește lucrarea: „Mijloacele de augmentare a bibliotecilor parohiale și mo-

dalitățile cele mai potrivite pentru punerea lor în funcțiune.” Cu privire la augmentare: bugetul parohiei; o parte din venitele dela cercurile religioase și generoșii donatori. În ce privește modalitățile: Casele culturale, cercurile intime și asociațiile religioase, culturale și naționale.

Referentul Teodor Perhaița, vorbind despre activitatea preoților, arată pe scurt activitatea fiecăruia.

Preotul Ioan Foltiș-Muncel, referă despre activitatea cercurilor pastorale.

Se verifică socotelile fondului Cultural protopopesic și adunarea hotărâște ca din suma de 2000—2500 Lei să se procure cărți de religie și să se distribue copiilor săraci.

După ce se citesc câteva ordine și dispoziții de interes general conferința se închide.

Pr. GH. MUNTEANU

Revenire în masă la ortodoxie.

Mitropolia greco-catolică din Blaj este consternată de trecerea la ortodoxie, în masă, a celor 95 familii greco-catolice din parohia Valea-Lungă, situată în apropierea Blajului. Lovitura care s'a dat bisericii unite cu Roma, fără vre-o intervenție străină și fără ca biserica ortodoxă să fi făcut prozelitism, este cu atât mai mare și mai semnificativă întrucât comuna Valea-Lungă, de pe linia principală Copșa-mică—Teiuș, este una dintre cele mai frunțose comune, fiind sediu de plasă în județul Târnava-Mică. Este o comună cu locuitori sași și unguri și români greco-catolici, români ortodocși fiind numai 15 familii compuse din 2 medici, 2 învățători și alți funcționari publici dela percepție și C. F. R. Unul dintre motivele trecerilor religioase din Valea-Lungă este atitudinea nepotrivită a preotului gr.-cat. din comună față de credincioșii săi, la care se mai poate adăuga și incidentul provocat de uniți față de reprezentanții bisericii ortodoxe, cu ocazia sfințirii monumentului-troiță din Valea-Lungă, la 20 Octomvrie a. c., pentru pomenirea celor 30 soldați prizonieri români ortodocși, cari în 1916 și-au găsit moartea într'un accident de cale ferată pus la cale de șeful gării (ungur) din Valea-Lungă. La sfințirea monumentului a fost invitată mitropolia din Sibiu, care și-a trimis ca reprezentanți pe protopopul Ioan Crăciun dela Mediaș și pe protopopul Gh. Oprean din Diciosânmărtin, cari împreună cu patru preoți ortodocși erau chemați să facă slujba la sfințirea monumentului. Dar preoții gr.-catolici din Blaj, veniți la serbare, au cerut să sfințească ei monumentul, fiind ridicat pe teritoriul comunei gr.-cat. din Valea-Lungă, biserica ortodoxă neavând parohie organizată. Urmarea a fost, că reprezentanții bisericii ortodoxe cerând intervenția prefectului Ghizdavu (gr.-cat.), serviciul a continuat în liniște, iar troița a fost sfințită de protopopul I. Crăciun, reprezentantul bisericii ortodoxe, cum

era și logic și cu dreptate. Această atitudine a preoților gr.-catolici din Valea-Lungă, a indignat populația adunată la serbare din întreaga plasă — fără deosebire de lege și limbă — și chiar credincioșii greco-catolici din Valea-Lungă, cu care preotul a trăit în vrajbă, și-au arătat mâhnirea și au declarat că ei nu vor să mai rămână în sânul acestei biserici unde preotul, în loc de pace și iubire, propovăduiește ură și răsbunare. Urmarea a fost că cei 25 credincioși ortodocși din Valea-Lungă, au cerut să se înființeze o filială ortodoxă în această comună. Mitropolia din Sibiu a satisfăcut această dorință, încredințând pe părintele protopop al Mediașului cu organizarea filialei și numind pe preotul din Cinade, Ioanid Merișescu, administrator parohial pentru filiala Valea-Lungă. La interval de 30 zile, 95 capi de familie au declarat trecerea lor legală prin ofițerul stării civile din Valea-Lungă, dela religia greco-catolică, la cea ortodoxă. Duminică 24 Noemvrie c. preotul protopop Ioan Crăciun din Mediaș, ca delegat al Mitropoliei din Sibiu, a sfințit cea dintâi capelă ortodoxă din Valea-Lungă, după care a urmat slujba sfintei Liturghii, asistat fiind de preoții I. Merișescu și N. Doroga. Capela era neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor veniți să asculte sfânta Liturghie săvârșită de preoții ortodocși. Se vedea pe fețele credincioșilor bucuria de a se număra printre fiii bisericii strămoșești. („Universul“).

„Căci nimeni nu poate pune altă temelie decât cea odată pusă, care este Iisus Hristos.” 1. Corinteni, 2.

„Când ne aflăm la voi, v'am dat porunca aceasta: cine nu vrea să lucreze, acela să nu mănânce.”

2. Tesaloniceni 3, 10.

„Am fost tânăr și am îmbătrânit, dar n'am văzut pe cel drept părăsit, nici pe urmașii lui cerșindu-și pâinea.” Psalmi, 37, 25.

INFORMAȚIUNI

ȘTIRE PERSONALĂ. P. S. S. Episcopul Nicolae anunță: Aduc la cunoștință autorităților, prietenilor, binevoitorilor și cunoscuților că anul acesta din prilejul onomastice mele sunt silit, bolnav fiind, să renunț la plăcerea de a le strânge mâna și astfel nu pot primi felicitări în persoană dela nimeni.

Cluj, la 2 Decembrie 1935.

Episcopul NICOLAE IVAN.

M. S. Regele despre străjerie. În ziua de 1 Decembrie M. Sa Regele Carol II. a inaugurat la Radio ora străjerilor, cu o cuvântare entusiastă, care lămurește importanța națională a acestei instituții regale. Suveranul a ținut să arate, că generațiile de azi și de mâine trebuie să crească într'un ideal înalt, folositor Patriei. Astăzi el le lipsește. „Cu străjeria — spune M. S. Regele — vom să umplem acest gol. Deviza străjerului este: credință și și muncă pentru țară și rege. În aceste cuvinte se rezumă programul nostru de educație. Credința e baza oricărei acțiuni. Trebuie deci să arătăm tineretului nostru, că spre a progăși în viața lui trebuie să aibă înainte de toate credință. Credință în Dumnezeu și în biserică strămoșească, credință în țara lui, credință în acela care întru-chipează patria: Suveranul.“ E o instituție minunată, care prin metodele ei nouă, promovează, în chip fericit, disciplina și solidaritatea națională. Biserica noastră s'a obligat dela început să-i dea cel mai larg concurs. Și ea n'a lipsit până acum dela aceasta datorie, care o cinstește.

Noile alegeri de Episcopi. Dl. Al. Lapedatu ministrul Cultelor a supus M. Sale Regelui decretul de convocare a Mare-lui colegiu electoral, chemat să aleagă în ziua de 10 Decembrie c. pe Episcopul Aradului, iar în 11 Decembrie pe al Hotinului.

Aflăm, că vrednicii reprezentanți ai Eparhiei Aradului stau neclintit în jurul candidatului lor P. S. Andrei Magier dela Oradea. Nu ne îndoiim o clipă, că ei vor fi susținuți de unanimitatea deputaților congresuali ai Mitropoliei noastre, căroro li se vor mai alătura de sigur și numeroși alegători din celelalte Eparhii. În chipul acesta biruința P. S. Andrei nu va mai putea fi împiedecată de combinații neavenite și profund păgubitoare marilor interese ale Bisericii naționale. De altfel avem convingerea, că după experiența de rândul trecut, se va fi renunțat definitiv la încercări similare.

Ziua de 1 Decembrie la Cluj. Evenimentul Unirii dela Alba-Iulia a fost prăznuit cu mare însuflețire în capitala Ardealului. Dimineața la ora 10 s'a făcut un serviciu religios în Catedrală, oficiat de către P. Sf. Episcop Ioan al Armatei, înconjurat de un sobor de preoți, în prezența autorităților civile și militare și a unui mare număr de intelectuali. Prea Sfințitul Episcop a rostit o cuvântare înălțătoare, arătând importanța națională istorică a actului dela 1 Decembrie 1918 și obligațiunile ce le au generațiile de azi și de mâine. În fața Catedralei onorurile au fost date de o companie cu drapelul și muzica regimentului 83. Dl. General Florescu comandantul corpului de armată a ținut un discurs însuflețit. Tinerimea dela școlile din Cluj, a făcut o impresionantă manifestație pe străzile orașului, trecând apoi la ora 11 a. m. la Teatrul Național, unde s'a desfășurat un program bogat în cinstea zilei. Au vorbit dd. prof. Ioan Lupaș, în numele Ligii Antirevizioniste, prof. Iuliu Hațieganu din partea „Astrei“, prof. N. Ghidionescu și C. Marinescu. Recitări, jocuri și coruri țărănești au complectat festivitatea, ce a încălzit inimile tuturor Românilor.

Efectele Congresului economic. Nu ne îndoiam, că marele congres economic din ziua de 28 Noembrie dela Cluj, va trebui să aibă răsunetul cuvenit, fiindcă el înfățișă, în formă cuviincioasă, dreptele revendicări ale Ardealului și Bănatului. Guvernul prezidat de dl. Gh. Tătărăscu a și pus la dispoziția Băncii Naționale un prim ajutor de 300 milioane, din cari 200 milioane pentru despăgubirea Bisericilor și instituțiilor culturale, iar 100 milioane pentru cooperativele ardelene. Sperăm, că se va găsi acum și mijlocul pentru ca Banca Națională să pună la dispoziția Solidarității fondurile de un miliard și jumătate, spre a restabili creditul românesc dela noi.

Dl. N. Titulescu și minoritățile. Ședința de Marți a Camerei a fost una din cele mai

memorabile, prin discursul strălucit al ministrului nostru de externe față de chestiunea minorităților. Președintele partidului maghiar, contele Bethlen Gheorghe plângându-se de tratamentul afirmativ nedrept, ce se aplică Ungurilor, a primit pe neașteptate răspunsul drastic, dar meritat din partea dlui N. Titulescu, care a vorbit sincer și categoric. Domnia sa a demonstrat, că Ungurii sunt și azi niște privilegiați internaționali, cari umblă după vechile chimere imperialiste; dar Ungaria milenară nu va mai învia nici odată. Revizionismul — cu ajutorul minorităților iredentiste — este tot așa de zadarnic. Egalitatea de tratament o pot cere Ungurii, dar cu o condiție: să simtă românește în țara noastră. Discursul dlui Titulescu a lăsat o impresie extraordinară în Cameră, care a ovaționat furtunos pe genialul nostru ambasador.

Pentru Basarabeni. Parlamentul s'a ocupat într'una din ședințele Sale de situația nenorocită a populației dela Nistru pe urma foametei ce-o bântuie. Deputații și senatorii și-au cedat diurna pe o zi în folosul celor loviți de soartă. Guvernul a făgăduit noi ajutoare pe lângă cele acordate, iar dl. V. Antonescu ministrul Finanțelor, a hotărât să dea păsui și fertări de plata impozitelor în județele bântuite de sărăcie. Sute de copii basarabeni sunt aduși prin celelalte părți ale țării, spre a fi hrăniți și îngrijiți de instituții și suflere înțelegătoare. Ardealul ar trebui să fie și el mai activ în această acțiune de ajutorare creștinească și națională. Prea ne mișcăm incet și fără elan.

O tămăduire la Maglavit. Văduva Maria Cătana din Ielandul-Mare, fiind bolnavă de 20 ani, în care interval a căutat zadarnic tămăduire la diferiți doctori și-a dat seama, că singur Dumnezeu îi mai poate ajuta. Astfel, în luna Octombrie, a luat parte în pelerinajul organizat de preotul locului, părintele Matei Morușca la Maglavit, și în ziua de Duminică 13 Octombrie participând la serviciul divin, oficiat de soborul preoțesc dimineața, la locul numit al „Buturugilor“ și-a redobândit sănătatea. Dela acea dată a tănuț minunea întâmplată cu dânsa până la data de 21 Noembrie, în care interval s'a putut convinge deplin de tămăduire, când apoi îndemnul credinței a determi-

nat-o să se prezinte la preot, pentru a-l ruga să publice în biserică, miraculoasa tămăduire.

Arestări de catolici. În Germania actele de represiune contra Clerului catolic se țin lanț. Fraude numeroase cu devize, agitații împotriva rânduelilor național-socialiste, propagandă printre tineret, toate făcute de preoți catolici, îndemnați de Vatican, au provocat în mod firesc reacțiunea guvernului hitlerist, care arestează și condamnă pe instigatori. Așa s'a întâmplat de curând și cu vicarul catolic din Berlin care la porunca cardinalului Bertram din Breslau a strâns documente contra regimului spre a le trimite la Sf. Scaun. Probă, că clerul catolic din Germania este în stare să-și sacrifice Patria de dragul Papalității internaționale.

Gesturi absurde. Ziarele anunță că drept răspuns la aderarea României la măsura sancțiunilor economice hotărâte de Societatea Națiunilor Italia și-a permis anumite gesturi cu totul deplasate. Așa de pildă în Roma a înlocuit numele unei străzi botezată „România“ cu cel de „Austro-Ungaria“. Este în adevăr deplorabil, că se poate recurge la asemenea acte, cari fără a micșora țara noastră, mai de grabă tradează sentimentele revizioniste ale Italiei.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 6640—1935.

CIRCULARĂ

Spre orientarea On. Preoțimi comunicăm, că în ședința Congresului extraordinar preoțesc din Cluj dela 28 Noembrie 1935 s'a decis:

1. Numerariul disponibil al Fondului ajutorului preoțesc să se investească în cumpărarea unui imobil, îndată după limpezirea chestiunii trecerii penzionărilor la Stat.
2. Se șterg din șirul membrilor cei 25 inși cu cotizațiile neachitate.
3. Cotizațiile excepționale, vărsate la fond pentru cazurile de moarte de peste 6 cazuri la an, la distribuirea ajutoarelor nu se mai replătesc ci vor rămânea pe seama fondului. În consecință cuvintele „și excepționale“ din Regulamentul fondului, art. 5 alineatul I., se șterge.

Aceste hotărâri se vor ratifica în proximitul Congres preoțesc ordinar. Cluj, la 28 Noembrie 1935.

Consiliul eparhial.

A apărut: „Clujul Românesc“, Calendarul Eparhiei noastre, pe anul 1936. Prețul unui exemplar cu Șematism 30 Lei, fără Șematism 10 Lei. De vânzare la Librăria Eparhială, Cluj, Piața Cuza Vodă 6.

AVIZ! Au apărut Cărțile de religie pentru cl. V și VI primară, de Dr. A. Buzdug, prof. la Academia teol. din Cluj. Prețul 14 Lei una fiecare. Se pot comanda la Librăria Eparhială din Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 6.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

AVIZ! Subsemnatul aduc la cunoștința O. Domni Preoți, că în atelierul meu de croitorie din Cluj, Str. Regina Maria 48, se confecționează: **REVERENZI PREOȚEȘTI** din stoffe fine, cu prețul dela 1500 Lei; **ORNATE** cu prețul dela 3000 Lei; **PRAPORI** cu prețuri moderate, — precum și **costume bărbătești**.

Rog binevoitorul sprijin al On. preoțimi, garantând de confecționarea frumoasă și durabilă. Cu deosebită stimă
MIHAIL MUNTEAN,
croitor.